

תוכן העניינים

- 3 עילות גירושין
- 6 נישואין אזרחיים
- 8 מזונות

דבר המערכת

יש הרבה מן המשותף בין פסקי הדין השונים המתפרסמים בגיליון זה. בשישה מעשרת פסקי הדין עולה העובדה לפיה הבעל בוגד באשתו וחי עם אשה אחרת. עם זאת, ניתן לראות כי אין אחידות בדרך התייחסותם של פסקי הדין השונים לעובדה זו, גם אם ניקח בחשבון את עובדות המקרים שכמובן אינן זהות. בחלק מן המקרים מתוארת עובדה זו בשוויון נפש והיא אף פועלת כנגד האשה שאינה מעוניינת בגירושין, משום שהדבר מוכיח לדעת ביה"ד את חוסר הסיכוי לשלום בית וממילא גורם לחיוב האשה בגט. במקרים אחרים מתייחסים הדיינים בחומרה לבגידת הבעל ואינם מוכנים לראותה כגורם שיאפשר לבעל להימלט מחיוביו כלפי אשתו.

ההתייחסות של ביה"ד לחייו של הבעל עם אשה אחרת משפיעה על עמדתו בסוגיה נוספת שעולה בארבעה פסקי דין בגיליון זה, סוגיית 'המדור הספציפי' (אגב, בפס"ד מס' 8 מציין הרב דיכובסקי את העובדה כי לו שמורה זכות הראשונים בשימוש במונח זה). הקשר האפשרי בין שני העניינים מוצג באופן ברור בפסק דינו של הרב שאנן, אב ביה"ד בנתניה (<http://www.rbc.gov.il/judgements/docs/140.doc>): "מטרת מדור ספציפי הוא כגון המקרה דנן: בעל יבגוד באשתו, ירצה לגרשה וכיון שלא יוכל לכוף אותה מחוסר עילה, הרי 'ידחוף' אותה לגירושין ע"י מכי"רת הדירה, לאשה יישאר מדור שלא הורגלה אליו, במקרה הטוב ובמקרה פחות טוב שאינה יכולה לגור בו".

שני פסקי הדין האחרונים עוסקים, בין היתר, בסוגיית 'מזון נות מעוכבת' כלומר מזונות הניתנים לאשה מסורבת גט. משני פסקי הדין ומן המקורות המובאים בהם ניתן לחוש במחלוקת רבת השנים, המוצאת ביטוי רב בפסיקת בתי הדין הרבניים, אודות התשובה לשאלה מהו טעמם של מזון נות אלה: האם מדובר בחיוב מטעם קנס המוטל על הבעל (ראו, למשל, פסיקת ביה"ד הגדול פד"ר י' עמ' 294) או שמא מדובר בסעיף של חיוב המזונות הכללי שחייב הבעל לאשתו (ראו, למשל, פסיקת ביה"ד הגדול פד"ר ט"ו עמ' 13)? התשובה לשאלה זו משפיעה כמובן על שאלת היחס בין מזון נות המעוכבת ובין מתן 'מעשה ידיה' של האשה לבעל, עניין שעולה גם הוא בפסקי הדין שניתנו בעניין במשך השנים וכן בפסקי הדין המתפרסמים בגיליון זה.

כמו תמיד, נשמח להמשיך ולקבל מקוראינו פסקי דין נוספים היכולים להוות עניין ותרומה לכלל קהילת קוראי הדין והדיין'.

קריאה מועילה,

ד"ר עמיחי רדזינר
עורך ראשי

הדין והדיין

פסקי דין רבניים בנושאי משפחה

The Law and Its Decisor

Rabbinical Court Decisions in Family Matters

גיליון מס' 21 תמוז תשס"ט, יוני 2009

מערכת הדין והדיין

יו"ר מערכת: פרופ' רות הלפרין-קדרי, עו"ד סוזן ווייס
עורך ראשי: ד"ר עמיחי רדזינר
עורכת: עו"ד בת-שבע שרמן-שני
חברי המערכת: עו"ד עדי שניט, עו"ד קרן ארקין-חן,
עו"ד עדי רז

מנהלת ומפיקה: עו"ד עטרה קניגסברג
רכזת מערכת והפצה: דפנה קאהן
עיצוב וביצוע גרפי: הסטודיו של מיכל

כתובת המערכת:

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן
הפקולטה למשפטים אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן 52900
טל. 03-5318895, פקס. 03-7360499
E-mail: rackman.center@mail.biu.ac.il

סימני הבאת פסקי הדין:

פסק דין מלא:

תקציר:

פסק הדין בחלקו:

ראשי תיבות:

לכו"ע - לכולי עלמא	בזה"ז - בזמן הזה
לפי"ז - לפי זה	בע"כ - בעל כורחו/ה
עו"ס - עובדת סוציאלית	ג"פ - גט פיטורין
פ"ר - פריה ורביה	דמו"י - דת משה וישראל
פרש"י - פירוש רש"י	דר"ת - דרבינו תם
צ"ב - צאן ברזל	זמ"ז - זה מזו
שאל"כ - שאם לא כן	חדר"ג - חרם דרבינו גרשום
שכ"ו - שאר כסות ועונה	טו"ר - טוען/ת רבני/ת
שלו"ב - שלום בית	טו"מ - טענות ומענות
חו"ק - חופה וקידושין	כ"ש - כל שכן

אין במובא כאן משום תחליף לייעוץ משפטי

כל הזכויות שמורות
ISSN 1565-4176

עילות אירוסין

1. חיוב אשה בקבלת גט בשל פירוד ממנושך ובשל הסכמתה של האשה להתגרש מן הבעל בהסכם הגירושין שנעשה לפני 12 שנה; זכאות האשה לכתובה.

בית הדין הרבני האזורי טבריה:

הרב **אוריאל לבאי** - אב"ד

הרב **חיים בזק** - דיין

הרב **יועזר אריאל** - דיין

העובדות:

בני הזוג נשואים 24 שנים. מזה 16 שנים שבני הזוג חיים בנפרד, לאחר שהבעל עזב את אשתו. מזה כמה שנים שהבעל מתגורר עם אשה אחרת. באפריל 1996 חתמו הצדדים על הסכם גירושין שקיבל תוקף מחייב בביהמ"ש ובהסכם זה הסכימו הצדדים להתגרש. לאחר הפירוד התקיימו בבית הדין מספר דיונים בנוגע לתביעת הבעל לגירושין. בשנת 1997 המליץ בית הדין על גירושין בהקדם, תוך שהוא מפקפק בכנות הכרזת האשה על רצונה בשלום בית. כעת הבעל תובע להתגרש ללא עיכוב וללא תנאים, ואילו האשה מבקשת לדחות את התביעה ולנהל מו"מ על גירושין בהסכמה.

נפסק:

לאחר עיון בטענות הצדדים ובחומר שבפנינו אנו פוסקים:
א. הצדדים חתמו על הסכם גירושין שקיבל תוקף מחייב בביהמ"ש ביום כ"ב ניסן תשנ"ו - 11.4.96, ובהסכם זה בני הזוג הסכימו להתגרש, ועפ"י הסכמה זו הבעל העביר לאשתו את חלקו בדירה המשותפת תמורת סכום של 47,000 דולר, בהתאם להסכמתם להתגרש ובעקבות החלטת בית הדין מיום י"ד אייר תשנ"ז (21.5.97), המפורטת לעיל, ובהתחשב בפירוד המוחלט בין הצדדים שנמשך כבר 16 שנה, אנו פוסקים לקבל את תביעת הבעל לגירושין. עילת חיוב

הגירושין היא ששני הצדדים אינם מעורבים. נינים זה בזה תקופה ארוכה וגם כעת. האשה חתמה על הסכמה לגירושין וקיבלה כבר זכויות ממוניות בתמורה להסכמתה.

אילו רצתה לחזור בה מהסכם הגירושין, היה עליה להחזיר את הזכויות הממוניות שקיבלה.

האשה נמנעה מכל פעולה לביטול הסכם הגירושין, ומכאן יש להסיק, שההסכמה לגירושין עומדת בעינה.

בנסיבות המתוארות, למרות שכעת הבעל חי עם אשה אחרת, אין מקום שהאשה תעכב את הבעל עיכוב נוסף.

ב. מעיון בהסכם הגירושין, שאושר בבית המשפט וקבל תוקף של פסק דין, עולה שנושא תשלום הכתובה לא עלה כלל במסגרת הסכם זה. ולמעשה האשה מעולם לא ויתרה על תשלום הכתובה, לא במפורש ולא במשתמע. ובשל כך, בהחלטה האחרונה מיום כ"ט תשרי תשנ"ח (30.11.97) הצדדים נשלחו להשלים את ההסכם בשאלת הפיצוי.

בנסיבות המתוארות, ולאחר שבמשך 11 שנה בני הזוג לא הצליחו להסדיר הסכם ביניהם, אין מקום לעיכוב נוסף, אך האשה תקבל את הסכום הנקוב בכתובה מיד לאחר הגירושין.

אילו בזמנו הבעל היה נשאר יחד עם אשתו עד לסיום ההליך בתביעת הגירושין שהגיש, יתכן שבסיום ההליך היה מקום להכרזתה כמורדת, הכרזה שהיה בה לשלול את זכותה לתשלום הכתובה. אך מהחומר שבתיק עולה שבדיונים שהתקיימו, הבעל אמנם העלה טענות כנגד אשתו, אך בסופו של דבר הבעל עזב את דירת המגורים בטרם הוכיח עילה שיש בה להביא לשלילת זכותה של האשה בתשלום הכתובה.

... בעותק שטר הכתובה שהוצג בפנינו נקוב סך 18,000,000 שקל, אך מאחר והסכום נקוב בשקלים ישנים, הרי שהסכום בשקלים חדשים עומד על סך 18,000 שקל.

כמו כן נציין לפסק דין שניתן בבית הדין בתיק אחר, שבו נפסק בדעת הרוב, שיש לחייב את הסכום הנקוב בכתובה אך ללא תוספת הצמדת הסכום למדד או לדולר...

על כן אנו קובעים לצדדים מועד לסיים דור הגט, ובד בבד הגירושין והצגת שטר הכתובה המקורי, יינתן פסק דין לתשלום סך 18,000 שקל לאשה כתשלום הכתובה.

האמור לעיל נכתב עפ"י דעת הרוב בביה"ד. לדעת המיעוט יש מקום לפשר בין בני הזוג בנושא ההצמדה, ועל כן יש לחייב את הבעל בסכום של 65,500 ש"ח כתשלום חלקי של הצמדת הכתובה...

בני הזוג מוזמנים לבית הדין... בדיון זה האשה תידרש להסכים לקבל גט. על הבעל להביא עמו לדיון סך 18,000 ש"ח במזומן, סכום זה יופקד במשמרת בבית הדין ויועבר לאשה לאחר קבלת הגט.

תיק מס' 060571775-21-2-2
ניתן ביום כ"ט תשרי תשס"ט (28.10.08)
הופיעו: עו"ד רחל סרור (לאשה)
עו"ד יפית אזרד (לבעל)

2. דחיית תביעתו של בעל לגרש את אשתו בשל העובדה שהפירוד הממושך נגרם באשמתו; התניית הגירושין בפיצוי; דיון בזכות האשה למזון נות ולמדור 90 פצ"י.

בית הדין הרבני האזורי נתניה:

הרב **מיכאל עמוס** - אב"ד

הרב **שניאור פרדס** - דיין

הרב **אריאל ינאי** - דיין

העובדות:

בני הזוג נשואים 40 שנה אך חיים בנפרד כשבע שנים. בעבר תבע הבעל בביהמ"ש פירוק שיתוף והאשה תבעה שלו"ב ומדור ספציפי. בשנת 2004 אכן נפסק שהאשה תקבל מדור ספציפי. על פסיקה זו הוגש ערעור לביה"ד הגדול, ולאור דעת הרוב בערעור קבע ביה"ד האזורי ב-2006 כי יש לקבל את הצעת הבעל לתת לאשה דירה ואת מלוא סכום הכתובה. שנה קודם לכן ביטל ביה"ד את חיוב הבעל במזונות אשתו זאת משום שיש לה הכנסה גבוהה. כעת תובע הבעל - החי חיים מלאים עם אשה אחרת - לחייב את אשתו בגט, בגין 'מות הנישואין' והעדר חיי אישות, ולפטור אותה מחיובי כלפיה.

נפסק:

הרב **עמוס**:

למרות שביה"ד ביטל את חיוב הבעל במזונות הוא השאיר את חיוב המדור שהוא לכאורה סעיף של חיוב המזונות. זאת משום שלפי הדין האשה 'עולה עמו ואינה יורדת' כלומר אדם עשיר אינו

יכול להוריד את רמת החיים אליה התגלה אשתו וממילא אינו יכול להוציאה מהבית בו היא גרה לבית פחות מזה, מה גם שהוא לא גר בו יותר, וזאת גם אם הוא לא משלם כיום מזונות.

לגבי בקשתו לחיוב האשה בגט: הבעל טוען כי הוא עגון ומשועבד לנישואין שמתו מזמן. יש לתמוה על טענתו זו, שהרי הוא חי עם אשה אחרת בחיים זוגיים לכל דבר. אם רוצה הבעל, יכול הוא לבקש התרת נישואין וביה"ד ידון בבקשתו זו.

הבעל טוען כי אשתו מונעת קיום יחסי אישות. העובדות והעדויות שנשמעו בביה"ד מלמדות אחרת ולכן אין לקבל טענה זו.

טענה נוספת של הבעל היא כי נעשה נישיון מצדו להשבת השלום לבית ואופייה הקשה של אשתו מנע זאת. הדיין תמה על טענה זו המושמעת מאדם שעזב את אשתו לאחר 35 שנות נישואין לטובת אשה אחרת. ברור למדי שגם אם היה ניסיון כזה מצדו של הבעל הוא לא היה כנה שהרי במקביל המשיך בקשריו עם האשה האחרת.

הבעל מאשים את אשתו בהאשמות נורספות שהדיין דוחה ומעלה את הטענה של פירוד שאורכו שבע שנים. טענה זו יש בה לכאורה ממש, אולם הסיבה לפירוד נעוצה בעיקר בעזיבתו של הבעל לטובת אשה אחרת ועל כן יש לדחות את תביעתו לחיוב האשה בגט.

עם זאת, ברור שאין סיכוי להשיב את שלום הבית והאשה אף לא ניסתה לגרום לכך במשך כל השנים. גם אם ברור שהאשמה בפירוד תלויה בבעל והאשה נפגעה מאד, הרי שלא ניתן להתעלם מהמצאות ועל ביה"ד לעודד את ביצוע הגירושין. על כן ביה"ד פונה לבעל לנהל מו"מ על גובה הפיצוי שיינתן לאשתו, פיצוי אשר יכלול בתוכו גם את הכתובה. אם לא תהיה הסכמה ביה"ד יחליט על גובה הכתובה והפיצוי והצדדים יתגרשו ע"פ החלטת ביה"ד בתאריך שייקבע.

הרב פרדס:

יש לבחון את פסה"ד שנתן ביה"ד הגדול בערעור אודות שאלת המדור הספציפי. דעת המיעוט הייתה שיש לבטל את הצו למדור זה. אולם עיון בדעת הרוב מלמד שגם היא הותירה את בחינת המשך קיום הצו לבחינתו של ביה"ד האזורי, ובמידה וזה ישתכנע כי גם לאשה יש אשמה במצב שנוצר, ניתן יהיה לבטל

את הצו. אמנם, הרב איזירר (אחד משני דייני הרוב) קבע בין היתר כי: "במקום שהבעל רוצה לזרז את פרוק המשפחה ע"י הרעת תנאי המגורים של האשה אזי גם מצד דיני מדור ומזונות אינו יכול להסיט אותה לדירה אחרת כי במצב כזה כל דירה אחרת היא נוה רע עבו"רה", אולם גם הוא מתנה את פסיקתו בכך שלא אבד הסיכוי לשלו"ב, ועל כן המדור הספציפי יכול לסייע בהשבתו, שהרי בפירוק השיתוף במגורים יאבד הסיכוי לשיקום הבית. בינתיים עברו עוד שלוש שנים והנתק נשאר בעינו. ברור שהאשה מבינה שאין שום סיכוי לשלו"ב והיא אף אינה עושה דבר כדי להשיגו. על כן נראה שגם הרב איזירר, שדבריו התבססו על ההנחה שיש סיכוי לשלו"ב וכי האשה מעוניינת בו, היה מסכים שלאור המצב כיום יש להפסיק את המדור כחלק מתהליך סידור הגט אליו יש לשאוף.

לכן יש להסכים למסקנתו האופרטיבית של הרב עמוס שהובאה בסוף דבריו, ולהוסיף עליהם שבהעדר הסכמה אודות הפיצוי, ביה"ד יחליט עליו וגם על ביטול הצו למדור ספציפי.

הרב ינאי:

יש להסכים לדברי הרבנים עמוס ופרדס ולהוסיף עליהם. הצדדים נמצאים בנתק זמן ארוך, נתק אשר כלל העדר תקשורת למשך תקופות ארוכות. דבר זה פגע גם ביחסי האישיות שלהם. אין מדובר כאן על מרידה אלא בעייפות של חיי הנישואין. לכאורה על שני הצדדים מוטלת החובה להשקיע בחידוש הקשר הזוגי וביצירת שלוו"ב. אולם עיון ברמב"ם מלמד שאין שוויון בחובה זו. אם מש"וויים את הלכה י"ט בהלכות אישות פרק ט"ו - הלכה העוסקת בחיובי הבעל לאשתו - להלכה כ' באותו פרק - הלכה העוסקת בחיובי האשה לבעלה - מגלים שמלבד החיוב הכללי להרחיק את העצבות והרוגז בהלכות דעות, חיוב הנישואין לכל איש ואשה, ישנו חיוב ספציפי לבעל לבדו בהלכות אישות. לפי חיוב זה על הבעל מוטל שלא להיות עצב או רוגז כשהוא במחיצתה של אשתו אך אין חיוב מקביל על האשה. עיון בל"שוננו של הרמב"ם מלמד שלא מדובר כאן רק בכעס ובדיכאון של הבעל, אלא גם בסתם הקפדה ובהעדר שמחה מצדו. הבעל חייב לאשתו לא רק חיובים חו"מריים אלא גם "שפע של אורה ושמחה ומנוחת הנפש. שמחת החיים של האשה

הנשואה נובעת בראש ובראשונה מבע"לה!". לכן, בעל שגורם לעצבות והקפדה בבית אינו ממלא את חובתו, פוגע באשתו ופוגם בחיים המשותפים.

כמובן שיש לבדוק כל מקרה לגופו וישנם מקרים בהם האשמה בהעדר שלוו"ב תלויה באשה, אך במקרה דנן לא הוכח שהיא זו שגרמה להתרחקות הבעל. הריחוק כאן הוא תוצר הדדי של שני בני הזוג ושל התנהגותם. במציאות כזו, לאור הדברים לעיל, מוטלת על הבעל עיקר החובה לתיקון המצב ולהחזרת השמחה לבית. אולם הבעל התעלם מחובתו זו ובוחר לחיות עם אשה זרה. יש להסכים לדעת שני הדיינים שדעתם הובאה קודם ולפיה יש חובה על הבעל לפצות את אשתו, בפרט על שבע שנות הבגידה. אם הבעל יפצה את אשתו באופן שניח את דעתו של ביה"ד, הרי שזה יתרה באשה שאם תסרב להתגרש תפסיד את כל זכויותיה מהבעל.

נפסק:

על הצדדים לנהל מו"מ על גובה הפיצוי שיינתן לאשה, פיצוי אשר יכלול בתוכו גם את הכתובה. אם לא תהיה הסכמה תוך 30 יום, ביה"ד יחליט על גובה הפיצוי ויכריע בשאלת ביטול הצו למדור ספציפי והצדדים יתגרשו ע"פ החלטת ביה"ד.

תיק מס' 1-72-007612518
ניתן ביום י"א חשוון תשס"ט (09.11.08)
הופיעו: עו"ד אורי צפת (לאשה) עו"ד
שלום כהן (לבעל)
הערה: את פסה"ד של ביה"ד הגדול הנזכר
כאן ניתן לראות באתר בתי הדין:
[www.rbc.gov.il/judgements/
docs/106.doc](http://www.rbc.gov.il/judgements/docs/106.doc)

פס"ד זה לרונוטי גם למדור מזונות

3. חיוב אשה לקבל גט מבעלה בכפוף לקבלתה את כתובתה ותוספת כתובתה בנוסף לזכויות מכוח חוק יחסי ממון.

בית הדין הרבני האזורי ירושלים:

הרב ישראל יפרח - אב"ד
הרב אברהם כלאב - דיין
הרב אברהם שיינפלד - דיין

העובדות:

בני הזוג נשואים משנת 1984 ולהם

שלושה ילדים, שניים מהם קטינים. בני הזוג חיים בנפרד מזה כשנתיים, כשיש ביניהם מחלוקת מהו הגורם לפירוד. שתי הבנות בחזקת האב, הבן במשמורת משותפת. הבעל עזב את הבית וכעבור חודש הגישה האשה תביעה למזונות ומדור לביהמ"ש. שנה וחצי מאוחר יותר, הגישה האשה תביעה לשלו"ב ומדור ספציפי. הבעל הגיש תביעת גי-רושין.

✂ נפסק:

מסקנות ביה"ד הינן:
ביה"ד דוחה את תביעות האשה ומחייב אותה להתגרש בהקדם.
לדעת הרוב האשה לא הפסידה את הכתובה ותוספת הכתובה. לדעת המיעוט היא תקבל רק את עיקר הכתובה.
במקרה והאשה לא תופיע למועד סי-דור הגט או תסרב לקבלו, יוכל הבעל להפקיד בביה"ד את הגט, הכתובה ותור-ספת הכתובה ויקבל פטור מכל חיוביו לאשתו. ביה"ד ידון במתן נישואין לבעל.
לדעת הרוב אין לפסוק הוצאות משפט. לדעת המיעוט יש לחייב את האשה בסך 4000 ש"ח הוצאות משפט ושכר טרחה.

נימוקי הרוב:

הצדדים צריכים להתגרש כיוון שיש ריחוק גדול ביניהם שלא נראה כי ניתן לגשר עליו. קשה לקבוע מי הגורם לרי-חוק. אמנם הבעל חי עם אשה אחרת, אולם הדבר נעשה לאחר שהאשה סי-רבה לחיות עמו, ולדבריה הבעיות הר-פואיות שהיו לה גרמו לכך. הבעל טוען שהאשה בשרירות לבה סירבה לחיים משותפים עמו.

מה שהביאה דעת המיעוט מדברי רבי-נו ירוחם, שמגיעה לאשה כתובה ולא תוספת, נוגע לבעל שאינו רוצה לגרש וכופין אותו לכך. וגם מה שהובא מדברי הרשב"א, מדבר על נשים התובעות גירושין. ברם, כאשר האשה אינה רוצה בגירושין וקיימת אפשרות ששניהם יח-זרו לחיי שלום, וכופים האשה להתג-רש, אין לומר שלא מגיעה לה תוספת, עד שיכריזו עליה כמורדת. לפיכך יותר מסתבר שמגיעה לה גם תוספת, וזאת נוסף על הכספים שקיבלה בערכאה אחרת לפי חוק יחסי ממון. יש לראות כל מה שקבלה כפיצוי נאות לגירושיה וזאת לאחר שנים רבות של חיים משו-

תפים, ומחלת האשה שבדאי מקשה עליה לחיות עם בעלה כראוי.
לסיכום, הצדדים יתגרשו במועד שיק-בע ביה"ד ואם האשה תסרב יוכל הבעל לבקש היתר נישואין לאשה שניה, וזאת לאחר שישלם לאשה את כתובתה ואת התוספת. אין לחייבה בהוצאות משפט.

נימוקי המיעוט:

בתביעת הגירושין שהגיש הבעל הוא כותב שמצבה הנפשי של האשה התע-רער מאוד והחיים בבית הפכו לגיהנום, האשה מבוה אותו בביטויי גנאי ואף הכתה אותו. כמו כן מזה חמש שנים מסרבת האשה לכל מגע אינטימי אתו. למרות ניסיונותיו לשקם את הנישואין האשה סירבה לשתף פעולה, סירבה ללכת למטפלים והיתה שקועה בעצ-מה. בדיון חזר הבעל על טענותיו ואילו האשה טענה שהבעיות התחילו לאחר שחלתה בסרטן השד ובגלל הצלקות שנוותרו התרחק הבעל ממנה, במקביל הוא עזב את חדר השינה בגלל בעיות גב וכמו כן מצא לו מאהבת וזאת הסי-בה האמיתית לתביעת הגירושין.

ביהמ"ש הפנה את בני הזוג למומחה וזה הגיע לממצאים לפיהם בין בני הזוג קיימת אוריה של עוינות וריחוק, לכל אחד מהם יש תלונות חמורות נגד השני וחלקן עוסקות בנושאים רציניים בחיי משפחה וביחסים בין בני זוג. המומחה לא חש ברצון טוב או אהדה כלשהי בין בני הזוג. האשה דיברה רק דברי סרה בבעלה וטענה נגדו טענות שיצדיקו פי-רוד מבחינתה ולטובתה. המומחה הסיק כי עדיף לבני הזוג להיפרד.
למרות חוות הדעת המשיכה האשה לטעון שרוצה לשלו"ב, אך בפועל לא עשתה דבר בכיוון זה.

גם פקה"ס בתסקירה עמדה על אי יכו-לתה של האשה להתמודד באופן יעיל וחיובי עם הקשיים שלה עם הבעל ועם הבנות. פקה"ס תיארה את ההבדל בגי-שות בין בני הזוג כך שהאשה בוחרת בדרך לא מועילה וההיפך מכך ואילו הבעל ניסה לא להיכנס לעימותים, הציע פיתרונות והדגיש את חשיבות האשה עבור הילדים.

גם בהתנהלות המשפטית של האשה ניכר היה שהאשה לא רוצה שלום בית באמת.

ברור כי המטרה העיקרית בהתנהלות האשה היתה לגרום לעיכוב במתן פסק הדין לפירוק שיתוף ע"י ביהמ"ש. גם

ביהמ"ש בפס"ד לפירוק שיתוף עומד על העדר תום הלב של האשה והשי-מוש לרעה בהליכי בימ"ש והוא מציין את הזמן הרב שחלף מאז יזמה האשה את ההליכים המשפטיים בבימ"ש בעניין מזונות ומדור ועד אשר פנתה לביה"ד בתביעת שלו"ב ומדור ספציפי.

האשה טרפדה ניסיון נוסף לשלו"ב שהוצע על ידי ביה"ד, שכללה מכירת הדירה והשכרת דירה חלופית באותה שכונה לשני בני הזוג. גם הצעות פשרה אחרות זכו לתגובות אבסורדיות מצד האשה.

לאחר דחיות רבות התקיים דיון במהל-כו התברר שהדירה נמכרה בכינוס בה-תאם להחלטת ביהמ"ש והבנות נמצאות במשמורת האב והבן נמצא במשמורת משותפת.

ביה"ד העלה הצעה הוגנת לפיצוי האשה כך שתוכל לקנות דירה למגוריה וכן פיצוי בגין הכתובה. הבעל הסכים ואף הציע לשפר את ההצעה ואילו האשה דחתה את ההצעה בזלזול, תוך דרישה לתת סיכוי לשלו"ב, אך מבין השיטין עלה כי הדרישה האמיתית היא להע-לות את הסכומים שהבעל נדרש לשלם תמורת הגט.

לסיכומי הבעל צורפו מקורות הלכתיים, בין היתר מכתבו של הגר"מ פיינשטיין זצ"ל, לפיו כאשר בני זוג גרים בנפרד ולא מצליחים להגיע להסדר שלו"ב, חייבים להתגרש ואין רשות לשום צד לעגן את הצד השני בגלל תביעות ממון. אם האשה אינה מוכנה לקבל עליה את הדין בענייני הרכוש יש לתת לבעל היתר נישואין בהשלשת גט ובהשלשת הממון שיראה לביה"ד. כן צרף הבעל פס"ד של ביה"ד הגדול המחייב בעל לתת גט בני-סיבות של פירוד ממושך ומאיסות מצד האשה וכן של בתי הדין האזוריים בט-בריה ובנתניה, מהם עולה כי יש לחייב את האשה בנסיבות שלפנינו בגירושין.

מנגד, האשה חזרה על טענותיה והאשי-מה את הבעל ואת משפחתו בהתעללות ובניצול. כן הביא בא כחה פס"ד של ביה"ד הגדול ושל ביה"ד האזורי בחיפה מהם עולה, לדעתו, שגם בנסיבות של-פנינו אין מקום לחייב האשה בגירושין. יש מקום לקבל את תביעת הבעל ול-חייב את האשה בגירושין.

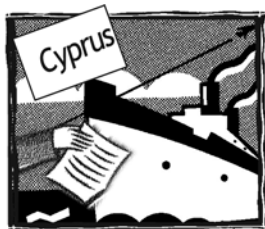
כבר שנים אחדות אין בין הצדדים יחסי אישות בגלל סירוב האשה והרי מרידה מחיי אישות היא עילה מובהקת לגירו-שין אף ללא תהליך הכרזה. מטרת ההכ-

בדעה שעל בני הזוג לנהל מו"מ ולה- גיע להסכם גירושין, ועל הבעל לשלם לאשה כתובה.

ביה"ד ממליץ שבני הזוג יגיעו להסדר על גובה הכתובה בהעדר הסכמה, ביה"ד יחליט על גובה הכתובה.

תיק מס' 1-21-064276827
ניתן ביום ז' שבט תשס"ח (14.01.08)
הופיעו: עו"ד לילי הורביץ (לאשה)
עו"ד דני שלום (לבעל)

למדור זה ראו גם פסקי דין 7, 8, 9, 10

נישואין אזרחיים

5. גיור רפורמי אינו הופך אדם ליהודי ולכן ביה"ד משולל סמכות לדון בגיור שין של יהודי ומי שעברה גיור רפורמי שנישאו אזרחית.

בית הדין הרבני האזורי נתניה:

הרב **יעקב זמיר** - אב"ד
הרב **שלמה שפירא** - דיין
הרב **אברהם שינדלר** - דיין

העובדות:

הבעל יהודי יליד ישראל ואילו האשה נולדה להורים שאינם יהודים. הזוג נישא בנישואין אזרחיים בארה"ב בשנת 1988 ובשנת 2008 הגיש הבעל תביעת גירושין כנגד האשה.

במסגרת הדיונים שהתנהלו בנוגע לבקשת האשה לבטל את צו עיכוב הנסיעה הזמני שהוצא נגדה, נידונה סוגיית הליך הגיור אשר עברה האשה בלונדון אצל רב רפורמי.

פסק:

א. התביעה המונחת לפנינו הינה תביעה לגירושין.
הבעל הינו יהודי יליד ישראל, האשה

בשנת 1984 והסכומים נכתבו בשקלים ישנים, אין היום לסכום התוספת משמעות.

למעשה, גם לאחר הגירושין לא תישאר האשה חסרת כל, שכן מלבד חלקה בדירה היא זכאית לקבל את חלקה בזכויות הפנסיה ובחסכוניות שנצברו לטובת הבעל בתקופת הנישואין עד למועד הפירוד. הבעל גם מגדל את שתי הבנות ומשלם מזונות ומדור לבן, כך שהנטל הכספי של הילדים הוא עליו בלבד.

תיק מס' 1-21-017890419
ניתן ביום י"ד אלול תשס"ח (14.09.08)
הופיעו: עו"ד רענני אביבה (לאשה)
עו"ד נפתלי שילה (לבעל)

פס"ד זה רלוונטי גם למדור מזונות

4. על בני הזוג להגיע להסכם גירושין כששניהם מעלים עילות גירושין זה כנגד זה.

בית הדין הרבני האזורי ירושלים:

הרב **חיים ש. רוזנטל** - אב"ד
הרב **סעדיה שרעבי** - דיין
הרב **בנימין לוי** - דיין

נפסק:

בני הזוג נישאו זל"ז לפני ארבעים שנה, ולהם שלשה ילדים בוגרים. במהלך עשרים השנים האחרונות חלה התדרדרות ביחסי בני הזוג. הבעל עתר לביה"ד בתביעת גירושין בטענה: אני סובל המון שנים, אשתי קשה מאד אי אפשר לה גיע אתה לשום הסכם, מסרבת לתת לי גט, טוענת שתהרוג אותי לפני כן, חיי באוירה כעורה ואלימה. האשה הגישה "כתב הגנה" ובו סדרת טענות על הבעל טענות שלכאורה היה בהם כדי לתבוע גירושין מהבעל ואם היו מוכחים היה בהם לכאורה לחייב את הבעל בג"פ.

בדיונים בפני ביה"ד נשמעו טו"מ בני הזוג, וביה"ד קבע שעל בני הזוג לסכם הטיעונים.

לאחר העיון והדיון ולאור החומר שבתיק, לרבות סיכומי בני הזוג ביה"ד קובע שאין בחומר שבתיק כדי לחייב את האשה בגירושין, ותביעת הגירושין של הבעל נדחת.

מאידך מכיון שבני הזוג (ובפרט האשה) מעלים טענות כבדות משקל, ביה"ד

רזה היא כדי להפסידה כתובה, תוספת ומתנות, אבל לחייבה בגט אין צורך שתוכרז מורדת (ועיין חלקת מחוקק ובי"ש בסימן עז).

האשה טוענת שהבעל התרחק ממנה בגלל המאהבת שמצא, אולם לא הזמין נה אפילו את המאהבת לביה"ד על מנת לברר מהות הקשר ומתי הוא התחיל. הבעל הודה שמחפש קשר חדש אך זאת לאור הסירוב הממושך של האשה לחיות עמו ולכן האשם הוא באשה ולא בו.

בפד"ר ח"א עמ' 141 הוכיחו מדברי רי החכם צבי שדין רועה זונות הוא כשהאשה רוצה לחיות אתו אלמלא הבעל רועה זונות. אבל במקרה שהאשה מורדת בבעלה ולא רוצה לחיות איתו ואחרי זה נהיה הבעל רועה זונות אין לחייבו משום כך לתת לה גט. ובספר "לב אריה" לגר"א הורביץ הובא מדברי השב שמעתתא ש"אין מחזיקים למפ"רע", כלומר לא ניתן להוכיח שאם לבעל יש קשר אם אשה אחרת, שכן היה גם בעבר.

האשה אינה רוצה בבעל אלא בממונו. בני הזוג חיים בנפרד למעלה משלוש שנים בגלל האשה. על פי רבינו ירוחם בשם רבו, כאשר שני בני הזוג אינם רוצים אחד את השני והבעל מסרב לתת גט, כופין אותו לגרש והאשה מפסידה את תוספת הכתובה וכל מה שנתן לה משלו (ור"פד"ר חלק ו עמ' 13). וכן כתב הגר"ח אלאזי ב"נתיבות משפט" בשם תשובת הרשב"א.

כששניהם מורדים אחד על השני אין אנו צריכים להכריז והתראה הנעשים במורדת כדי להפסידה תוספת כתובה. ואין הפסד התוספת בגלל תביעת האשה לגירושין וכפיית הבעל לגרשה, כמו שכתב עמיתי בנימוקי הרוב, אלא כמו שביארו הרה"ג הגרי"ש אלישיב שליט"א הגר"ב זולטי זצ"ל והגר"מ אליהו שליט"א בפד"ר ח' עמ' 323 והם הוכיחו דבריהם מתשובת הרשב"א, שלא הזכיר כפיית הבעל לגרש, ובכל זאת פסק שהפסידה תוספת. וכן מוכח מדברי רבינו ירוחם לעניין החיוב לה"תגרש. כי כשם שהבעל אינו יכול לעגן את אשתו כך אין האשה יכולה לעגן את הבעל. ור"פסה"ד של ביה"ד הגדול פד"ר חלק ז' עמ' 111 ודברי הגר"ח פלאגי ז"ל שהובאו שם.

בנידון דידן אין האשה זכאית לתוספת כתובה, כמו שכתבו רבינו ירוחם והרשב"א. ועוד, הואיל ובני הזוג נישאו

6. בשל רצונה של האשה להינשא בש"נ לכהן ניתן לוותר על דרישת הגט בנישואין אזרחיים, למרות שהייתה כוונה של הצדדים להינשא; כל מקרה של נישואין אזרחיים צריך להבחן לאור נסיבותיו.

בית הדין הרבני האזורי תל-אביב:

הרב חיים שלמה שאנן – אב"ד
הרב מרדכי בר אור – דיין
הרב שלמה שטסמן – דיין

נפסק:

1. בני הזוג הכירו זה את זה בשנת 1993. בני הזוג החלו לקיים יחסי אישות זמן קצר לאחר הכרותם ותקופה מסוימת לאחר מכן החלו להתגורר יחדיו כבעל ואשה. במהלך שהות משותפת בניו יורק בשנת 2000 החליטו בני הזוג להינשא בנשואין אזרחיים. טקס הנשואין האזרחיים נערך בעיריית ניו יורק. זמן קצר לאחר מכן חזרו בני הזוג לארץ. גם לאחר הנשואין האזרחיים לא נישאו בני הזוג כדמו"י. בשנת 2003 נולד לבני הזוג בן משותף.
לפנינו בקשה משותפת של בני הזוג לה-תרת נשואיהם האזרחיים ולפסיקה שכל אחד מהם מותר להינשא לאחר ללא כל צורך בסידור ג"פ בין בני הזוג.
2. ביה"ד קיים שני דיונים בבקשה ושמע את בני הזוג ואת ב"כ האשה באריכות. ב"כ האשה אף הגיש סיכומים הלכתיים מקיפים. כמו כן צורפו לתיק מכתבים רלוונטיים ונספחים שונים.
3. סוגיית הנשואין האזרחיים הנה סבו-כה ומורכבת ויש בה צדדים וספקות רבים. בספרות הפוסקים ישנה אריכות רבה בסוגיה זו. אנו סבורים שלא ניתן לקבוע הלכה כללית בסוגיית הנשואין האזרחיים וכל מקרה ומקרה צריך להיבחן בהתאם לנסיבותיו המיוחדות. דברינו אמורים אף בנשואין אזרחיים של יהודים תושבי מדינת ישראל אשר בוחרים במודע ובמתכוון להינשא בני-שואין אזרחיים.

סנהדרין נז, ב), ואין צריכים בית דין להתרתם, אמנם על פי חוק כל נישואים צריכים גם התרה חוקית, וממילא אין ביה"ד יכול להתיר נישואים של מי שאינם יהודים, שהרי המחוקק לא הס-מיכנו לעשות כן, ולכן גם הסכמת בני הזוג לא תרפא הענין.

ומן הכלל אל הפרט. האשה שבפנינו נו-לדה כנכריה, האשה עברה טקס כלשהו על ידי רבנים רפורמים, טקס שמהותו אינה ברורה לנו. האשה הצהירה שלא קיימה מצוות, אין ספק שהתנועה הר-פורמית, הכופרת בתורה מן השמים, אינה דורשת קיום תורה ומצוות וכופרת ב"ג עיקרים, ואם כן אין שום משמ-עות לטקס שעשו, שהרי אין ספק שלא היתה קבלת מצוות, וממילא האשה שבפנינו וילדיה נשאר במצבם הקו-דם, והינם נכרים לכל דבר. וכבר כתבו הפוסקים שאין לחוש לגיור שנעשה על ידי רפורמים, דבגיור בעיני קבלת מצ-וות ובפני שלושה, ועיין בזה בשו"ת בית יצחק ח' יו"ד סימן ק' ועיין באחיעזר ח"ג סימן כ"ז.

והנה במסמך שהוצג בפנינו מהקהילה הרפורמית ושעליו חתמו שלוש, שתיים מהשלוש הינן נשים, ואם כן מוכח מתוכו שלא היו שלושה גברים לקבלת מצוות, אם אכן בטקס שלהם יש קבלת מצוות.

וכבר כתבו הפוסקים שליכא למיחש לגיור רפורמי עיין אגרות משה ח' יו"ד ח"א סימן ק"פ, ויו"ד ח"ב סימן קכב וסימן קלב ויו"ד ח"ג ס קה רח' אבהע"ז ח"ד סימן כ"ו וסימן ע"ח, והגר"מ זצ"ל שהיה בארצות הברית שם נפוצים גיורים של קונסרבטיבים ורפורמים כתב כן בהרבה תשובות. ועיין שו"ת מנחת יצחק ח"ג ס' צ"ח ושו"ת שבט הלוי חלק י' ס' רכ"ז ואכמ"ל.

לאור כל האמור לעיל ברור שהאשה אינה יהודיה, וביה"ד משולל סמכות לדון בגירושה ולפיכך מוחק בית הדין את תביעתו של הבעל.

יש להוסיף עוד שאף אם היתה לביה"ד סמכות לדון בגירושים של מי שאינם יהודים בהסכמתם, בנידון דידן ראוי שביה"ד לא יזדקק להם שהרי הזד-קקות של ביה"ד יכולה לתת לגיטימציה כאלו שיש דררא וחשש יהדות במעמדה האישי של האשה, דבר שאין לו שחר על פי דין.

עם מתן החלטה זו סוגר בית הדין את כל תיקי בני הזוג.

נולדה להורים שאינם יהודים. בני הזוג נישאו בנישואין אזרחיים בארה"ב ב-1988, הצדדים גרו שנים רבות בארה"ב.

ב-2008 הגיש הבעל תביעת גירושין כנגד האשה.

בתביעה כרך הבעל כל הענינים שבין בני הזוג, במסגרת התביעה ביקש הבעל להוציא צו עיכוב נסיעה כנגד האשה, ובית הדין נענה לבקשתו והוציא צו זמני.

האשה הגישה בקשה לבית הדין לביטול הצו, ובית הדין שמע דבריה בדיון שנע-רך בכ"ח סיון תשס"ח, בדיון זה התברר שהאשה וילדיה עברו "גיור" באנגליה. האשה הצהירה שלא נישאו כדמו"י אחרי הליך זה, והודתה שמעולם לא שמרה שבת אחרי הליך שעברה.

בית הדין ביקש מהאשה להגיש מסמ-כים אודות "הליך הגיור" שעברה. האשה הציגה בפנינו מסמך שכותרתו "בית הדין צדק, של איחוד קה"ק מתקדמות בבריטניה הגדולה". על מסמך זה חתו-מות בב"ד שתי נשים וגבר אחד.

בדיון שנערך בכ"ד סיון תשס"ח אמרה האשה שהתגיירה אצל הרב... בלונדון. בבירור שערך בית הדין התברר שהרב הנ"ל הינו רב רפורמי.

יש לציין עוד שהבעל בכתב תביעתו טוען שהאשה ממשיכה להתנהל כמי שאינה יהודיה גם אחרי הטקס אשר עברו בלונדון.

חובה עלינו לברר האם בנסיבות אלו יש לבית הדין סמכות לדון בתביעת הגיר-ושין של הבעל.

ב. סמכות בית הדין נקבעה בחוק שי-פוט בתי דין רבניים, וז"ל סעיף 1 לחוק "עניני נישואין וגירושין של יהודים וכו' יהיו בשיפוטם היחודי של בתי דין רב-ניים", משמעות סעיף זה הינה שבית הדין הרבני יכול לדון בנישואין וגירושין של יהודים בלבד. אין ביה"ד מוסמך לדון בגירושין של מי שאינם יהודים. ומש-כך אף אם שני בני הזוג יקבלו עליהם סמכות בית הדין לדון בגירושיהם, לא תועיל הסכמתם, שהרי אין לבית הדין סמכות חוקית רק במה שהעניק לו המחוקק, ומשלא ניתנה לו סמכות לדון בעניני גירושין של מי שאינם יהודי, לפסק דין המתיר נישואין של מי שאינם יהודי לא יהיה תוקף חוקי.

מדין תורה גירושיהם של בני נח משיפ-רדו זה מזו וכמבואר ברמב"ם ה' מלכים ומקורו מירושלמי ריש קידושין (ועיין

4. לאחר בחינת נסיבותיו המיוחדות של המקרה אשר לפנינו ולאחר שיקול דעת מעמיק אנו פוסקים שכל אחד מבני הזוג רשאי להינשא לאחר ללא צורך בסידור ג"פ בין בני הזוג.
אנו חוזרים ומבהירים שפסיקה זו נ"תנת למקרה זה לאור מכלול נסיבותיו המיוחדות שנבחנו על ידנו בקפידה ואין בפסיקה זו כדי ללמד על דעתנו בדבר תוקפם ההלכתי של נשואין אזרחיים במקרים אחרים.
5. לאור בקשתם המשותפת של בני הזוג אנו מתירים בזה את נשואיהם האזרחיים אשר נערכו בניו יורק בשנת 2000.

תיק מס' 1-21-029055209
ניתן ביום י"ז שבט תשס"ט (11.02.09)
הופיעו: עו"ד יעקב דיכובסקי ועו"ד
אורית מור סינובר (לאשה)

הערה: "נסיבותיו המיוחדות של המקרה" הינן רצונה של האשה להינשא בשנית לכהן, כאמור בכותרת. דבר זה עולה מפרוטוקול הדיון.

נשואות

7. זכות אשה למדור ספציפי במקרה בו בית הדין קבע שמצווה על הצדדים להתגרש.

בית הדין הרבני הגדול:

הרב **אברהם שרמן** – דיין, יו"ר
הרב **חגי איזירר** – דיין
הרב **ציון בוארון** – דיין

העובדות:

בני הזוג חיים בפירוד כשמונה שנים. הבעל נטש את אשתו ומתגורר מזה שלוש שנים עם אשה אחרת. בית הדין האזורי קבע שמצווה על בני הזוג להתגרש ושלל את זכותה של האשה למדור

ספציפי בדירת המגורים. דירת המגורים ניתנה לאשה על ידי הוריה, והזכויות שהוענקו לבעל במחצית דירה זו נבעו מיישום הלכת השיתוף לפיה לדירת מגורים יש מעמד מיוחד מבחינה רכו' שית. פסק הדין דן בערעור שהוגש על ההחלטה לשלול את זכותה של האשה למדור ספציפי, שאוחד עם ערעור שהוגש על ההחלטה לפיה מצוה על בני הזוג להתגרש. בבית הדין נחלקו הדעות.

נפסק:

הרבנים שרמן ואיזירר:

בהחלטה נשואת הערעור מיום כ"א שבט תשס"ו 19.2.2006 נשללה מן האשה הזכות למדור ספציפי בדירת המגורים, על כך הערעור.

בהחלטה קודמת מיום כ"ג באלול תשס"ד 19.9.04 פסק ביה"ד האזורי שמצוה על בני הזוג להתגרש. ביה"ד הגדול החליט ביום ה' בניסן תשס"ה בהסכמת האשה שערערה על ההחלטה של "מצוה לגרש", שכאשר תהיה תו-צאה מעשית להחלטה של "מצוה לגרש" ידון ביה"ד בערעור הקודם על המצוה לגרש.

כיום עלינו לדון בשני ערעורים:

א. בערעור על ההחלטה מיום כ"ג בא' לול תשס"ד 9.9.04 שמצוה על בני הזוג להתגרש.

ב. על ההחלטה מיום כ"א בשבט תשס"ו 19.2.06 שאין לאשה זכות למדור ספציפי. פי. בנושא של "מצוה לגרש" דעתנו נוטה לקבל את החלטת ביה"ד. בני הזוג חיים בפרוד כ-8 שנים. הבעל נטש את אשתו ומתגורר עם אשה זרה. למרות שהאשה זכאית לשלו"ב, במצב כזה רשאי ביה"ד לקבוע שיש מצוה על בני הזוג להתגרש ולהפסיק מלחמת איש ברעהו. ביה"ד הוסיף לשיקוליו שגם האשה משלימה עם הצורך להתגרש אלא שמאבקם בעינינו ברכוש המתנהל בערכאות אחרות מונע את הגרושין.

בקשר לערעור על מדור ספציפי אין דעתנו כדעת ביה"ד האזורי. המצב של חוסר סכויים לשלו"ב אינו עוקר את הזכות לשלו"ב ואת הזכויות הנלוות לכך כמו מזונות, מדור ספציפי ומדור.

יכולה להיות אפשרות שכאשר אין סכוי לשלו"ב (והאשה מנהלת מלחמת חור-רמה בבעל בעניני רכוש) יתכן שהיא רוצה גרושין והשלו"ב אינו כנה. כך אמנם טוען הבעל ומסתמך על אמי-

רה של האשה בבית המשפט שהיא מעונינת בגרושין מאחר והבעל חי מזה שלוש שנים עם אשה זרה.

אולם אין זו הוכחה כלל. במצב שהבעל חי בפועל עם אשה זרה (מזה ג' שנים) אין מקום לשאול את האשה באם רוצה שלו"ב. יעזוב הבעל את האשה הזרה ואז יפנה אל אשתו בהצעת פיוסים ואז יבחן רצונה. אבל בשעה שהבעל עדיין חי עם אשה זרה אין האשה נתבעת כלל לתשובה מהותית לא מבחינת הלכה ולא מבחינת המצפון והמוסר.

במקרה שלנו תובע ב"כ האשה בסכומי זכות של מדור ספציפי הן מכח זכותה של האשה לשלו"ב והן מכח זכותה למדור. הזכות לשלו"ב לא נשללה ממנה גם לא ע"י ההחלטה של מצוה לגרש.

ההחלטה של מצוה לגרש היא מצוה המוטלת על האיש או האשה (ובמקרה דנן על שניהם) אבל אינה חובה משפטית ולפיכך אינה עוקרת ואין בכוחה לבטל שום זכות משפטית או ממונית ממי שהוטלה עליו המצוה.

פעמים שהאשה מפסידה מזונות גם במצוה לגרש כגון שהבעל טוען מאיס עלי ויש אמתלאות המסייעות לטענתו. אבל בנדון זה שהבעל נתן עיניו באחרת אין לו נאמנות לטעון מאיס עלי וכ"ש שאין ערך לאמתלאות.

ב"כ האשה מציין כי הבעל כרך בתביעת הגרושין גם את מזונות האשה ואע"פ שהיא לא טענה למזונות משום שמת-פרנסת ממעשה ידיה אבל הזכות למדור ספציפי הכלולה בזכות למדור יש לה מדין מדור. יתכן שלפי הכנסותיה אין הבעל חייב בחיוב הממון של מדורה אבל בזכות לקביעות מקומה שנובע מזכותה למדור הוא חייב, ואולי עליה לשלם לו עבור המדור יש בזה נקודת חידוש, כי יתכן שלפי הכנסותיה היא צריכה לדאוג למדור לעצמה וא"כ מה לה לדרוש מדור ספציפי כאשר כל ענין המדור אינו חובת בעלה.

אבל יש לזכור שהבית של המגורים ניתן לה ע"י הוריה והיה לה מלוא הזכויות לקבוע שזה מקום המדור. גם מה שזכה הבעל במחצית הבית זה בגלל המעמד המיוחד של דירת מגורים בהלכת השי-תוף.

וא"כ כל זכותו של הבעל במחצית הבית נובע משום שזהו בית המגורים של האשה והבעל. נמצא שגם אם אין הבעל חייב לדאוג לה מבחינה ממונית למדור אבל הוא חייב מדין מדור שלא להריע

תיק מס' 1-24-007998479
ניתן ביום י"ז חשוון תשס"ח (29/10/2007)
הופיעו: עו"ד ציון סמוכה ועו"ד עדי סמוכה
(לאשה) עו"ד רפי שדמי (לבעל)

פס"ד זה רלוונטי גם למדור עילות גירושין

8 פסיקת מדור ספציפי כאשר הבעל
בוגד והאשה מעוניינת בשלום בית.

בית הדין הרבני הגדול:

הרב שלמה משה עאמר - נשיא

הרב שלמה דיכובסקי - דיין

הרב עזרא בר שלום - דיין

העובדות:

בית הדין האזורי קבע כי האשה זכאית למדור ספציפי בבית המגורים, משום שהבעל בגד בה והיא מעוניינת בשלום בית. הבעל הגיש על כך ערעור שכן לט"ענתו אין לפסוק "מדור ספציפי" כאשר הנישואין בפועל "מתו".

נפסק:

הרב דיכובסקי:

נושא ה"מדור הספציפי" עולה פעם נוספת להכרעתנו.

ביה"ד האיזורי קבע בפס"ד מיום כ"א אייר תשס"ז, כי המשיבה זכאית למדור ספציפי בבית המגורים, מאחר והמערער בגד בה, והיא נכונה לשלום בית. על כך הערעור.

לי שמורה זכות ראשונים - לפני יותר משתי עשרות שנים - בשימוש במונח ובקביעה של זכאות ל"מדור ספציפי". זכות זו הוכרה ע"י בתי המשפט, כולל בג"ץ. בתקופה מאוחרת יותר הגבלתי את השימוש בזכות זו למקרים שבהם לא אבדה התקוה לחדוש הקשר בין הצדדים. כתבתי, שבמקרים של "מות הנישואין", לא הייתי משתמש בזה. הערעור מסתמך על נקודה זו.

אינני חושב שהדברים מתאימים בתיק שבפנינו.

ראשית, בגידות עם נשים שונות, אינן מעידות על מות הנישואין, בניגוד לקשר יציב - גם אם אסור - עם אשה אחת.

שנית, קיום קשר עם אשה זרה, בד בבד עם אשתו, גם זה אינו מעיד על גויעת הנישואין.

שלישית, ביה"ד האיזורי הציע לבעל לפצות את האשה בכדי להגיע להסכמה.

הייתי מוסיף על כך נקודה שלדעתי היא לב הסכסוך:

בית המגורים - מדובר בבית, ולא בדי-רה - הוא בית ב... הרשום ע"ש שני בני הזוג. באופן רגיל אמור הבית להתחלק בחלקים שווים בין השניים. אולם לט"ענת המשיבה - טענה שלא התבררה - הוריה מימנו את התשלום עבור חלקו הגדול של הבית. אם טענה זו תתברר כנכונה, גם אם מבחינה משפטית הדבר אינו מעלה ואינו מוריד, הרי במסגרת הפיצוי שקבע ביה"ד האיזורי, ועל מנת לעשות צדק ולא רק משפט, אני סבור שיש להביא בחשבון את הדברים.

כמובן, בתנאי שאכן כך יתברר. זו היתה כוונתינו בהחלטה מיום ט' טבת תשס"ח, שבה בקשנו את הסכמת בני הזוג למתווה של פתרון בהסכמה, כאשר סידור הגט מופיע במקום ראשון. האשה הסכימה לכך, ואילו הבעל סירב. בנסיבות האמורות, יש לדעתי לדחות את הערעור.

הרב בר שלום:

מצטרף.

הרב עאמר:

אחר העיון נראה שפשוט שיש לדחות את הערעור, וצדק ביה"ד האיזורי בפסק דינו.

לאור האמור מוחלט כנ"ל.

תיק מס' 1-21-030567978
ניתן ביום כ' אדר א' תשס"ח (26.02.08)
הופיעו: עו"ד תרצה נוה (לאשה)
עו"ד אילת טירר ועו"ד אורית מור סינובר
(לבעל)

פס"ד זה רלוונטי גם למדור עילות גירושין

את המדור שהיא הגישה לעצמה. ע"י מכירת הבית הוא מרע את תנאי המגורים בבית שנקבע כמקום מגוריה וגורם לה לעבור לשכירות או לדירה קטנה. וזו חובתו מדיני מדור שלא להרע את מדורה שזו זכותה מדיני מדור שלא יורע מקום מגוריה. מבחינה מוסרית ואולי גם חוקית יש כאן תרתי דסתרי: הבעל זכה במחצית הדירה רק משום שהיא דירת מגורים משותפת ואחרי שזכה הוא דורש פירוק שתוף. יש כאן גילוי למפרע שהוא בא לדרוש את חלקו בידים לא נקיות. בנוסף לכך כאמור זכותה למדור ספציפי נעוצה בזכות לשלו"ב כאמור לעיל. הבעל טוען שהאשה משכירה חלק מהבית. יש לזכור כי גם אליבא דפסיקת בית המשפט חצי מהבית הוא שלה והיא יכולה להשכירו כרצונה ואת זכותה למדור ספציפי היא זכאית לממש בחלק של הבעל.

לאור האמור הערעור מתקבל וההחלטה מיום כ"א בשבט תשס"ו 19.2.06 מתבטלת וחוזר לתקפו הצו למדור ספציפי שהיה קיים עד שניתנה החלטה זו.

למען הסר ספק ביה"ד נותן בזה צו למדור ספציפי לאשה בדירת הצדדים ברח"ג...גוש...חלקה...עד להחלטה אחרת מבי"ד זה לא יופעלו הליכי מכירת הדי-רה שיעמדו בסתירה לצו זה. כמו"כ יוטל עיקול על הנכס הנ"ל כולו לטובת האשה להבטחת הזכות למדור ספציפי.

הרב בוארון:

יש לדחות את הערעור מן הנמוקים דלהלן:

הצדדים בפירוד זה קרוב ל-10 שנים וגם מעיון מהחומר שבתיק אין ספק שאין רצון מצד האשה לשלו"ב, ואד-רבה ההיפך הוא הנכון, וההגדרה של ביה"ד האיזורי ש"מצוה להתגרש" אשר גם עמיתי הדיינים מסכימים לכך היא בבחינת הגדרה עדינה, לאחר העיון בתי-צהירי האשה בביהמ"ש, ובמכלול החומר שבתיקים.

זאת ועוד. האשה בחרה להגיש כל תבי-עותיה הרכושיות והממוניות בביהמ"ש דוקא ולבסוף נאחזת היא ב"קרנות המ-זבח" של "מדור ספציפי בביה"ד", והד-ברים ברורים. אי לכך דעתי היא כאמור.

למסקנה, חברי ביה"ד נחלקו וההחלטה כדעת הרוב (הרבנים שרמן ואיזירר).

9. דחיית תביעתו של הבעל לתשלום עבור הגירושין ולהפחתת דמי מזונות הילדים ומנגד דחיית תביעתו של האשה לקבלת 'מזונות מעוכבת'.

בית הדין הרבני האזורי חיפה:

הרב ישראל שחור – אב"ד
הרב מימון נהרי – דיין
הרב יצחק מרוה – דיין

העובדות:

האשה תובעת גירושין לאחר שלוש שנות פירוד. הרכוש המשותף חולק והאשה שילמה לבעל עבור חלקו בדי-רה המשותפת. האשה טוענת כי בעלה חי עם אשה אחרת המוצגת ברבים כבת זוגו. היא גם טוענת כי הוא לא עבד תקופה מסוימת וכי בייש אותה. הבעל טוען כי הוא רוצה בשלו"ב, אך מוכן לתת גט בתמורה להפחתת דמי מזונות הילדים ולתשלום של 50,000 ש"ח. לאחר שהבעל המשיך לעמוד על דרישתו, למרות שביה"ד דחה אותה חלקית, העלתה האשה תביעה לקבלת מזונות מדין 'מעוכבת מחמתו הנשא'. כמו כן, הגישו שני בני הזוג ערעור על ההחלטה הראשונה. ערעורם נדחה והתיק הוחזר לביה"ד האזורי.

נפסק:

החלטה ראשונה:

האשה לא הצליחה להוכיח את טענתה אודות הקשר של הבעל עם האשה האחרת. הבעל טען שגם בעת שהיה מובטל היתה לו הכנסה מביטוח לאומי. הבעל העלה את דרישותיו לתשלום עבור הגט ולהפחתת סכום המזונות. האשה הסכימה להפחתת המזונות, אך טענה כי היא יכולה לשלם רק 15,000 ש"ח. הבעל עומד על דרישתו לקבלת 50,000 ש"ח.

ברור לביה"ד שהאשה אינה רוצה בבעלה והנתק לא ניתן לאיחוי. הבעל מבין זאת, אך מעמיד את התנאים הנ"ל. "עתה כאשר סלע המחלוקת הוא דרישת הבעל לפיצוי כספי הרי שיש לומר בשפה שאינה משתמעת לשתי פנים שדרישה זו אין לה בסיס בהלכה ומי שכך הרי דרישה זו גובלת בגזל וחובת בית הדין למנוע זאת כמבואר בתשובת הרא"ש (ע"ח ג): "תורת אמת וחקים

טובים ומשפטים ישרים נתן הקב"ה לעמו ישראל על ידי משה רבינו עליו השלום, דרכיה דרכי נועם וכל נתיביו תיה שלום, צדיקים ילכו בהם, ופושעים, המתנכלים לעקש הישרה, להגדיל שקל במאזני מרמה, חייבין חכמי ישראל לסכל עצתם ולבטל מחשבותם. ועל זה נאמר: צדק צדק תרדוף... ומצינו בדברי חכמים שבטלו עצת המערימים... והדברים ק"ו: התם, דתקנת חכמים בעלמא היא דינא דבר מצרא, משום ועשית הישר והטוב, נתחכמו חכמי הגמרא לבטל ערמתו ולא תעשינה ידיו תושיה, על אחת כמה וכמה הבא לגזול חברו ולעבור על דברי תורה, שנבטל ערמתו".

"אמור מעתה, הבעל מחזיק את אשתו כבת ערוכה כדי לקבל כסף רב שלא כדין". יש לצרף לכאן את דבריו הידועים של ר' חיים פלאגי בשו"ת חיים ושר"ל לום ח"ב קי"ב: "בדרך כלל אני אומר כל שנראה לבי"ד שהיה זמן הרבה נפרדים ואין להם תקנה. אדרבא צריך השתדלות הרבה להפרידם זה מזו ולתת גט, כדי שלא יהיו חוטאים חטאים רבים אחד האיש ואחד האשה. וידעו נאמנה כי כל הבא לעכב מלתת גט כענין זה, כדי לה-נקם זה מזה מחמת קנאה ושנאה ותח-רות, כאשר יהיה האופן פעמים שהאיש שירצה לגרש והאשה אינה רוצה, וכדי להנקם מהאיש מעכבים הדבר שלא לשם שמים, עתידים ליתן את הדין. ולדעת מרן חביב בי"ד מנדין אותו, וכמו כן להפך כשהאשה רוצה לגרש והאיש אינו רוצה, וכדי להנקם מהאשה מעכ-בים מלתת גט שלא לשם שמים גם בזה לא בחר ה', ויש עונש מן השמים...".

על כן מן הראוי שבני הזוג יתגרשו ויפה שעה אחת קודם. יש לדחות את דרישת הבעל לפיצוי של 50,000 ש"ח ולקבל את הסכמתה של האשה לתשלום של 15,000 ש"ח ולהקטנת דמי המזונות.

החלטה שנייה (ניתנה בדעת רוב):

האשה מוכנה לקחת הלוואה ולשלם את הסכום שדורש הבעל בתנאי שלא יופחתו דמי מזונות הילדים. הבעל מתנגד ודורש למלא את שני תנאיו. האשה הגישה תביעה לקבלת 'מזונות מעוכבת'.

"ביה"ד רואה בעמדת הבעל ניסיון להוציא מן האשה כספים שלא כדין ולהסיר מעליה את האחריות למזונות הילדים ואל לנו לתת לכך יד". לכן יש לראות בו סרבן גט ולחייבו ב'מזונות

מעוכבת'.

אולם, 'מזונות מעוכבת' ניתנים באשה שאין לה ממה להתפרנס. במקרה שלפנינו לנו לאשה יש עבודה קבועה ומשכורת ראויה ואילו הבעל מובטל ויכולתו הכ-לכלית מועטה. לדעת רבים מהפוסקים 'מזונות מעוכבת' אינם קנס כספי אלא חיוב מן הדין לאשה, אשר מעשה ידה שייכים לבעלה, "ובאופן זה יכול לומר לה צאי מעשה ידיך במזונותיך" (ראה: פד"ר ג' 55; פד"ר י' 303; פד"ר י"ד 257; שורת הדין ז' שי"ג). "לאור האמור ביה"ד דוחה את הבקשה".

החלטה שלישית:

שני בני הזוג ערערו על ההחלטה הראשונה בה המליץ ביה"ד לבני הזוג להתגרש, אך הערעורים נדחו והתיק הוחזר לביה"ד דן. מסתבר ששני בני הזוג מתבצרים בעמדתם. ההחלטה הראשונה נכונה גם היום, על אחת כמה וכמה. ביה"ד לא פסק חיוב בגט משום שאין עילות המצדיקות זאת, ודבר זה לא השתנה. "אולם אנו משוכנעים היום יותר מאז כי הבעל בעמדתו מאמלל את אשתו ונהנה להתנקם בה בראותו אותה משוועת לגט והוא סבור שבכוחו לכפות עליה להיות אגידא ביה לזמן בלתי מוגבל".

תיק מס' 2-21-034038836
ניתן ביום ה' חשוון תשס"ח (17.10.07)
הופיעו: ט"ר לאה צינגלאוב (לאשה)
ט"ר דוד רענן (לבעל)

פס"ד זה רלוונטי גם למדור עילות גירושין

10. הטלת מזונות מדין מעוכבת כאשר הבעל חויב אך לא נכפה לתת גט; הטלת צווי הגבלה על גבר המתנה את מתן הגט.

בית הדין הרבני האזורי פתח תקוה:

הרב דוד אוהיון – אב"ד
הרב י. יהודה גליק – דיין
הרב אליהו ד. רוזנטל – דיין

בית הדין הרבני הגדול:

הרב שלמה דיכובסקי – דיין, יו"ר
הרב עזרא בר שלום – דיין
הרב מנחם חשאי – דיין

העובדות:

בני הזוג נשואים 26 שנה ובמהלך 20 השנים האחרונות הם מנהלים הליכים בבית הדין. לאורך השנים תבעה האשה גירושין בטענות כי הבעל אינו מפר-נס, מכה ושתיין, אך בני הזוג לא הגי-עו למועדי סידורי הגט שנקבעו על ידי בית הדין. בתביעתה האחרונה העלתה האשה את טענות העבר והוספיה שהם חיים בנפרד כמה שנים.

שנה קודם לפס"ד זה קבע ביה"ד: "מאחר ובני הזוג חיים בנפרד תשע שנים ושניהם אינם רוצים לחיות זה עם זה על כן חייב הבעל לגרש את אשתו בגט כדמו"י".

ביום שנקבע לסידור גט העלה הבעל דרישה שהאשה תיתן לו את דירת עמ"י דר בה היא גרה עם הילדים או שיקנו את הדירה ימכרוה ויחלקו אותה חצי חצי ואז הוא יתן את הגט.

ביה"ד ניסה להביא את בני הזוג להסכ-מות שונות אך ללא הועיל. ב"כ האשה ביקשה לכופ הבעל במאסר כיוון שאינו מחזיק חשבון בנק ואין לו רשיון נהיגה. כמו כן ביקשה להטיל עליו מזונות מדין מעוכבת מחמתו. ביה"ד האזורי נתן שלושה פסקי דין בעניין ולאחר מכן ערעור הבעל על החיוב במזונות, הטלת צו ההגבלה ועל אי קבלת התנאי שלו.

נפסק:

✂ **ביה"ד האזורי:**

החלטה ראשונה:

אין מקום לדעת בית הדין לכופ הבעל במאסר לגרש, שכן אינם מאלו שנאמר עליהם בפירוש שכופין (שולחן ערוך, אבן העזר סי' קנ"ד), ולעניין מה שכתב רבינו ירוחם (ספר מישורים, נתיב כ"ג) בשם רבינו ישמעאל שיש לכפות כאשר בני הזוג מורדים זה על זה, הרי מדובר כאשר הבעל מורד מצד עצמו ולא משום שאשתו אינה רוצה לחיות עמו, כפי שהוכיחו בפד"ר יג (עמ' 271) מדברי התוספות (גיטין מ"ט, ד"ה וכי תימא).

אך מכיוון שחל עליו חיוב לגרש הרי שהוא מאותם שאומרים עליהם בגמרא "יוציא ויתן כתובה", אשר הר"ן (בסוף פרק המדיר) פירש שמבקשים מהם לתת גט וכופין אותם לשלם כתובה. וכך כתב בפירוש הרשב"א (בתשובות אלף קצ"ב) וכן נפסק על ידי המרדכי (בראש פרק המדיר) בשם רבינו מאיר, וכן ע"י הריב"ש (סי' קע"ז), הבית יוסף (סי' קנ"ד) הביא את הדברים והרמ"א פסק

כך (סי' קנ"ד, סע' כ"א), ועיין בפד"ר (א, עמ' 216).

כמו כן, יש לחייבו במזונות מדין מעוכ-בת מחמתו. כמו שכתב המהרי"ט (חלק א' סי' קי"ג) בעניין נכפה [= חולה במ-חלת הנפילה], אשר אף שאין כופין אותו לגרש, מכל מקום מזונות יש לה.

"וכבר האריכו בזה הפוסקים שחיוב מזונות מדין מעוכבת אינו נובע מת-נאי הכתובה שהבעל מתחייב בה על ידי קשר הנישואין אלא זהו חיוב חדש מתקנות חז"ל שהוא חייב במזונותיה כל זמן שהיא מעוכבת על ידו... וכיון שחיוב זה מדין קנס ולא מכח קשר נישואין על כן אין בגדר מעשה ידיה תחת מזונותיה ועל כן גם שחייב במזונות אין מנכים מעשה ידיה. עיין בפד"ר חלק ג' עמ' 47 ופד"ר י"ח עמ' 294 ועל כן יש לחייבו במזונותיה לפי רוחו והכנסותיו".

לסיכום, ביה"ד דחה את בקשת האשה לכופ הבעל במאסר אך חייב אותו במ-זונות מעוכבת וקבע תאריך לדיון על קביעת גובה המזונות.

החלטה שנייה:

לדעת הרוב ישלם הבעל סך של 1,700 ש"ח לחודש עבור מזונות מדין מעו-כבת.

לדעת המיעוט אין לחייב במזונות אלה מכמה סיבות:

א. יש חשש עישוי על הגט בפסיקת מזונות כאשר אין כפיית גט.

ב. הבעל נכה מוכר, ולא הוכח שהוא עובד. בהסכמים בעבר הסכים הבעל לשלם 900 ש"ח ואח"כ הוגדלו המזו-נות ל-1,500 ש"ח למזונות ילדים. ברור שלא ניתן לחייבו ליותר והדבר יהיה בגדר 'כפייה'.

ג. בפד"רים יש מחלוקת האם לפסוק "מזונות מעוכבת" כאשר לאשה יש הכנסה, כמו במקרה זה. וכך פסק גם הראי"ה קוק ("עזרת כהן" סי' נ"ה) במ-קרה החמור משלנו, שכאשר אין האשה עושה את מלאכות הבית יש לנכות ממזונותיה.

ד. "הוא מוכן לגרש אלא שיש לו דרי-שה לשמור על הזכויות שיש לו בדירת עמידר הרשומה על שמו ושם האשה. לטענת האשה יש חובות על הדירה לעמידר שאין באפשרותה לשלם ובע-צם היא מעונינת להשאר במצב הקיים שהדירה רק לשימושה ושימוש הילדים ושהוא יוותר על זכויותיו בדירה. לא ברור לי שאין לו טענה צודקת מבחי-

נת דיני חושן משפט. לעניינינו, לא הוא מעכבה, אלא היא מעכבת את עצמה".

החלטה שלישית:

הבעל סירב לסדר את הגט במועד שנ-קבע ולכן הוגשה בקשה למתן צווי הג-בלה. נקבע כי יש לשלול מהבעל לקבל, להחזיק או לחדש רשיון נהיגה.

ביה"ד הגדול:

"הסברנו לבעל כי... אנו לא יכולים לצ-וות על חברת 'עמידר' לתת לבעל דירה חילונית או לחלק את הדירה הקיימת. בנסיבות אלו, כאשר הבעל אינו חפץ באשה, ולדבריו היא אסורה עליו, צדק ביה"ד האזורי בקובעו חיוב גט. אמנם, ביה"ד האזורי לא הלך בצעד נוסף לכפיית גט, אבל גם במסגרת חיוב הגט, אפשר להטיל על המערער את צווי ההגבלה שבחוק.

לסיכום: הבעל סרבן גט. ביה"ד האזורי פעל כהלכה, אלא שלא מיצה עם הבעל את מלוא חומרת הדין.

ביה"ד האזורי ימשיך לדון בעניינם של בני הזוג, ויעשה את כל הדרוש בכדי לסדר הגט במהרה. כמו כן יקבע ביה"ד את עמדתו בענין הכתובה. במידה והב-על לא יתן גט תוך שלושים יום, נדון לחייבו בהוצאות הדיון".

תיק מס' 056762974-68-1-1 (באזורי); 055718647-21-1 (בגדול)

באזורי: ניתנו בימים י"ז טבת תשס"ז (7.1.07); ב' אדר תשס"ז (20.2.07); כ"ה תמוז תשס"ז (11.7.07). בגדול: ניתן ביום ד' חשון תשס"ח (16.10.07). הופיעו: טו"ר דינה רויטשיק (לאשה) עו"ד אורי פנטילט (לבעל)

פסק דין זה רלוונטי גם למדור עילות גירושין

למדור זה ראו גם פסקי דין 2, 3.